

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 120.

Za naš list.

Jezernik Baltazar, Št. Ilj pri Vel.

»Borba je življenje človekovo na tem svetu«, je rekel pravični Job. On sam se je moral mnogo boriti. Boril se je pogumno in vztrajno ter tudi zmagal. K borbi sili človeka svet. Če bi ne bilo nič slabega na svetu, tudi borbe ne bi bilo. Ker pa se slabo postavlja proti dobremu, da bi ga podvrglo, nastane borba med obema. Kdor je močnejši in kdor ima boljše orožje, zmagaja. Kdor je slab in neoborožen, propade.

Resnico vidimo v borbi z zmoto, pravico s krivico, krepost z zablodo, svobodo z nasiljem. Tako je tudi podeljeno na svetu časopisje: eno služi resnici, pravici, kreposti in svobodi; drugo pa zmoti, krivici, zablodi in nasilnosti. Eno je krščansko, drugo pa nekrščansko ali celo protikrščansko: frامasonsko, naprednjaško, svobodomiselno meščanskega, socialističnega ali komunističnega kova. Eno je v resnici ljudsko: izraslo iz ljudstva, deluje za ljudstvo. Drugo pa se odtujilo ljudstvu ter se postavilo v službo ljudstvu škodljivim načelom in težnjam.

Veliki slovenski škof Slomšek je rekel: »Škodljive knjige in slabi časniki so duhovna mišnica.« Kdo bi imel tako malo smisla za lastno dušno zdravje, da bi vžival to mišnico? In kdo bi tako zatajil zapoved ljubezni do bližnjega, da bi svojemu bližnjemu nudil mišnico za uživanje? In vendar, koliko je danes staršev, ki so naročeni na takšno mišnico! Še hujše pa je to, da to mišnico ne zauživajo sami, marveč jo tudi dajejo svojcem, celo nerazsodnim otrokom. Preden se mladenič ali deklica zave svojih življenjskih dolžnosti, sta že polna te duševne mišnice. Ali je potem čudno, da je danes toliko pokvarjene mladine po svetu?

Tudi na deželi je take mladine žalibog veliko. Njeno število se ne zmanjšuje, marveč raste. Kriva je temu vzgoja, ki se ne vrši po krščanskih načelih. Kriva je slaba družba. V veliki, morda v največji meri je tega kriv slab časnik. In ni najnevarnejši tisti časnik, ki duhovno mišnico odprto prodaja. Še bolj nevaren je tisti, ki jo prodaja skrbno zavito v svilnati papir. Sv. pismo nas uči, da so najbolj nevarni tisti krivi preroki, ki prihajajo v ovčjih oblekah, znotraj pa so grabežljivi volkovi.

Izogibajmo se torej vseh nekrščanskih časnikov! Varujmo se z vso previdnostjo in skrbnostjo zlasti še tistih listov, ki se kaj radi trkajo na »krščan-

ska« prsa, vsakega resničnega kristjana in katoličana pa obrekujejo in psujejo kot »klerikalca«. To so takšni časopisi, ki svojo nekrščansko mišnico prodajajo kot zdravo hrano. Mišnica pa ostane vedno mišnica, naj jo izdeluje in prodaja ta ali druga firma. Zavr-nimo mišnico, naj se nam tudi ponuja pod domoljubno pretvezo.

Naša dolžnost pa je ne samo se ustavl-jati slabemu, marveč tudi delovati za dobro. Dobremu, krščanskemu časopisju naj velja vsa naša briga in podpora. Delati za dobro časopisje, podpirati ga, braniti ga, širiti ga: to je dobro delo po krščanskih pojmi. In dobra dela moramo opravljati, drugače nismo pravi kristjani. K takšnim delom nas poziva duhovniki in tudi sam rimski papež. Kolikokrat smo že čitali v »Slov.

gospodarju«, kako sv. Oče priporoča kristjanom delo in skrb za krščansko časopisje.

Za slovenskega kmeta, delavca ter obrtnika v naših krajih ni boljšega lista, kot je »Slovenski gospodar«. Pre-govor pravi: »Dobro blago se samo hvali.« Mi pa vendar moramo »Slovenskega gospodarja« javno pohvaliti, ker je izvrsten list, ki naše ljudstvo najboljšje poučuje, bodri, razvedruje, tolaži ter brani. »Slovenski gospodar« našega ljudstva še ni nikdar izdal ter ga tudi nikoli ne bo. Nikdar ni zašel na stran-pota, ker vedno čuti diih domače grude ter sledi nad njo plavajočemu duhu bo-žjemu. »Slovenski gospodar« je naš in mi smo njegovi. Nobeden naročnik ne sme ob novem letu odpasti. Če je še ta-ko trdo za denar, kakor menda nikdar poprej, naročnino bomo zmogli, ker moramo zmogli. Naročimo si list sami. Agitirajmo pri drugih. »Slovenski gos-podar« za nas, mi pa vsi za njega!

IZ RAZNIH DRŽAV

Španske volitve. Španska vlada je še le zadnji dan novembra objavila uradne podatke o izidu državnozbor-skih volitev dne 19. novembra. Rezultat teh volitev, ki so se vršile v resnici — to se mora priznati — v popolni svo-bodi, je naslednji: Izvoljenih je 361 na-rodnih poslancev. Od teh je 172 desni-čarjev, 129 pripadnikov centra — osre-dja med desnico in levico — in 60 le-vičarjev. V nedeljo, 3. decembra, so bi-

le ožje volitve, ki je bilo na njih izvo-ljenih še nekaj nad 90 poslancev. Izid volitev je za katoličane ne samo ugo-den, marveč zelo razveseljav. Ne samo desnica stoji odločno na katoliškem stališču, marveč tudi stranke centra z izjemo Lerrouxovih radikalov (52 po-slancev) so izrazito katoliške. Prejšnji ministrski predsednik Azana je s svo-jo proticerkveno politiko dobil tako po grbi, da ga bo dolgo bolelo. Vprav ogro-men poraz so doživeli socialisti, ki so prej bili najmočnejša stranka, sedaj pa so komaj rešili okoli 30 mandatov. — Španija je pri volitvah dokazala, da je katoliška dežela.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Kristusov križ in kljukasti križ. Križ s kljukami je znamenje nemških nar. socialistov, povzeto iz starega pogan-skega bajeslovja. To znamenje se vedno bolj in bolj postavlja proti Kristu-sovemu križu ter vodi boj zoper krščan-stvo. Katoliška cerkev se temu strem-ljenju, ki hoče pod krinko nemštva iz-riniti krščanstvo iz nemškega ljudstva, krepko in dosedaj uspešno upira. Ne tako pa protestantizem. Kljukasti križ je zavladal nad dušami številnega dela nemških protestantov, zlasti nemške mladine. Ustvaril je med protestanti posebno organizacijo pod imenom »Nemški kristjani«. Pri volitvah v pro-testantske cerkvene uprave je ta orga-

nizacija, ki jo podpira hitlerjevstvo z vso močjo državnega aparata, dosegla veliko zmago. In sedaj hočejo ti »nemški kristjani« reformirati nemški pro-tes-tantizem. Vidik, ki se iz njega naj ta preosnova izvrši, je čisto arijsko nemštvo. Kar ni v skladu s to nemško idejo, ki je pojmovana popolnoma v smislu starega nemškega poganstva, mora izginiti iz »nemškega krščanst-va«. Odpravili so že iz protestantovskega bogoslužja besedi »Amen« in »Ale-luja«, češ- da sta hebrejski (judovski). Zahtevajo popolno odpravo sv. pisma stare zaveze iz pouka mladine. Ni jim po godu niti sv. Pavel, ker priporoča v svojih pismih ponižnost in skromnost, nemški kreposti pa sta smelost in ju-naštvo. Tudi Kristus - Odrešenik in nje-gova odrešilna smrt ni deležna njho-vega odobravanja, ker smrt na križu po pojmovanju teh nemških pogan-skih

PODALJŠATI MLADOST

se mora le s pravilno nego svojega telesa. Ako Vam je do tega, da se tudi v poznih letih počutite zdravi, delazmožni in samozavestni, ako Vam je do tega, da ohranite neskaljeno veselje do življenja tudi v starosti, uživajte redno, toda brezpogojno sedaj na jesen, dnevno po 1 skodelico Planinka čaja pred zajtrkom. Planinka čaj čisti kri, sestavine njegovih zdravih planinskih zelišč proniknejo v vse teles-

no staničevje, odstranijo nakopičene in zdravju škodljive usedline, urejujejo prebavo in tako Planinka čaj pomlajuje ves notranji sistem. Zahtevajte v apotekah samo pravi PLANINKA ČAJ BAHOVEC v plomberenih zavitkih po 20 Din in z napisom proizvajalca.

Lekarna Mr. Bahovec, Ljubljana.

Reg. br. 12590-20/VII. 1932.

kristjanov ni junaška. Kljukasti križ je torej začel borbo proti Kristusovemu križu ter vodi nemški protestantizem v popolno poganstvo. Kljukasti križ nemškega narodnega socializma se noče več kloniti pred Kristusom — Zveličarjem sveta, marveč se klanja pred Votanom, vrhovnim bajeslovnim poganskim nemškim bogom. Vzpostaviti Votana pomenja nemško ljudstvo zopet popoganiti, torej vreči ga nazaj v duševni položaj, v katerem je bilo pred poldrugim tisočletjem. Slovani nismo tako nekulturni, da bi hoteli vzpostaviti nekdanje poganstvo s Perunom na čelu. Nemška »kultura«, ki se tako rada ponaša pred celim svetom, pa je po hitlerjevstvu tako globoko ponižana, da smatra v 20. stoletju poganstvo kot sebi vredno in dostojno stopnjo.

Pastirsko pismo bavarških škofov. Povodom ljudskega glasovanja in državolitev v Nemčiji 12. novembra so bavarški škofje izdali na vernike pastirski list, v katerem izjavljajo: »Pri glasovanju 12. novembra ne gre za to, ali odobravamo vse dogodke in naredbe zadnjih mesecev, ki nas napolnjujejo z žalostjo in skrbjo. Ne za to, ali odobravamo vse ukrepe proti katoliškim društvom na Bavarskem in vse skrutitve nedelje. Mi škofje izražamo zaupanje, da se bo državni konkordat (pogodba nemške države z rimskim papežem) izvrševal tudi glede na varstvo religije in javne morale (poštenosti), glede na praznovanje nedelje, glede na versko šolo ter glede na svobodo in samobitnost katoliških društev; mi zaupamo, da se ne bodo več delale težave katoliški vesti ter da se bo priznala enakopravnost katoličanov pred zakonom in v državnem življenju. V tem zaupanju«, tako izjavljajo škofje, »se bodo katoličani udeležili ljudskega glasovanja ter glasovali za mir med narodi. Kar se pa tiče državnoborskih volitev, gre za strankarsko-politično vprašanje, ki ga z ozirom na člen 32 državnega konkordata prepuščamo svobodni odločitvi in vesti volilnih upravičencev.« Ta odločni pastirski list bi se moral 12. novembra zjutraj prečitati s prižnic. V soboto zvečer pa je vlada po radiu razglasila ukaz, da se ta pastirski list ne sme prečitati. S tem je vlada prekršila člen 4. konkordata, ki določa svobodo škofovskih pastirskih listov. Tako se držijo hitlerjevci določb državnega konkordata.

V Mehiki zopet preganjanje. Kakor smo nakratko poročali v zadnji številki našega lista, je mehiška vlada izdala zopet celo vrsto odredb zoper katoliške duhovnike in ugledne osebe laiškega stanu. V glavnem mestu, v Mehiki, je vlada dala zopet zapreti 16 cerkva, 3 samostane in 6 katoliških šol. Ko so izšle

te odredbe framasonsko-boljševiške diktature, je naslednjo nedeljo imel mehiški nadškof monsignor Diaz kar zaporedoma 3 slovesne pontifikalne (škofovske) maše. Ljudske množice so kar vrele v prestolno cerkev, ki spada med največje cerkve na svetu. Ozračje je polno razburjenja. Izzivanja mehiške diktature stavijo potrpežljivost katoliških državljanov na pretežno preizkušnjo. Svet se je začel bolj zanimati za trpeče mehiške katoličane, poprejšnja brezbriznost napram trpljenju katoličanov v Mehiki je prenehala. Dolžnost nas katoličanov je, da se za svoje trpeče brate v Mehiki ne samo zanimamo, marveč da tudi za nje molimo.

Nekaj o izumitelju pisalnega stroja.

Petdeset let je minulo, odkar je prišel v Nemčijo pisalni stroj v praktično porabni obliki. Zatonilo je 100 let, odkar je bil iznajden. Njegov iznajditelj je oni nesrečni mož, ki je bil od tovarišev zasmehovan in pri oblastih zabeležen kot rogovilež. Za iznajditelja pisalnega stroja velja Karl Drais, plemeniti Sauerbrunn, po poklicu gozdar.

Drais je dosegel leta 1817 na svojem letečem kolesu (dvokolo, katerega je poganjal kolesar tako, da ga je jездil in obenem tekel z nogami) nekaj prav posebnega. Ker se je pa branil, da bi dal kolesarski iznajdbi mehanični pogon, je kmalu zginilo zanimanje za tek s pomočjo dvokolesa. Draisu se je začelo vse smejati, ker so ga vedno videli na smešnem letečem kolesu, v zelenem

službenem fraku z zlatimi gumbi, v črnih hlačah do kolen, z rjavim cilindrom na glavi, kako je drvel po ulicah nemških mest Mannheim in Karlsruhe.

Kakor se je zagrizel Drais v zamisel letečega kolesa, ravno tako se je oprijel po letih ideje pisalnega stroja. Iz l. 1833 je ohranjena sodba mannheimskega višjega sodišča o brzopisnem stroju. Ocena se glasi: »Stroj je zgrajen na globoko zamišljeni in trpežni konstrukciji. Brezdvomno utiskava mehanizem dotaknjene tipke natančno ter popolnoma na papir, ki je navit na kolobar.« Ministrstvo pa je nazvalo stroj »mehanično norijo«. Eden od Draisovih modelov je imel 25 črk; drugi 16 znamenj, ker bi naj služil brzopisu, slično današnji stenografiji. Mehanizem je bil položen v leseno omarico, kvadratična udobina pokrova je bila opremljena s tipkami. Ura na pero je gnala in vlekla papir preko valjarjev pod tipkami. Po Draisovi beležki je lahko napisal s tem strojem na minuto 1000 znamenj in stroj je stal po današnji denarni vrednosti 170 mark.

Drais je bil prepričan, da bo prejel prav bogato nagrado za iznajdbo od onega, kateremu jo bo ponudil v nakup. Popis svojega stroja je poslal v nemščini izhajajočemu časopisu v London, iz tega lista je romal članek v razne angleške in ameriške časnike.

Drais je prosil nemško vlado v Badenu, naj mu dovoli, da bo poučeval strojepis po šolah. Prošnja je bila zavrnjena.

Angleški fabrikanti so pustili konstrukcijo patentirati in so se pripravljali, da bi jo izpopolnili.

Medtem je zgubil Drais radi pouličnega pretepa plemstvo. Vedno je bolj propadal. Napitni bratje so ga zasmehovali ob stalni mizi, mu trosili poper v nos in so mu plačevali pivo, če je zajahal v pijanem stanju svoje leteče kolo.

Ali je bil Drais duhovit ali norec? — Najbrž oboje.

Umrli je kot popolen revež leta 1851, ne da bi bil postal deležen nepregledno bogatih sadov svoje res duhovito zamišljene iznajdbe.

„Naš dom“

decemberska številka, bo priložen božični številki »Slovenskega gospodarja«. Prinesel bo bogat in pester program za leto 1934. Fantje in dekleta naj se v zadnjem času pospešijo agitacijsko delo.

Ponesrečen in posrečen vlom. Pri Sv. Antonu v Slov. goricah so se lotili v noči vlomilci trgovine g. Markoviča. Ropot zlomljenega zapaha na izložbenem oknu je prebudil trgovca, ki je oddal na vlomilce strel. Lopovi so sicer odgovorili s strelom, a so le odšli praznih rok. Markovičevo trgovino so skušali neznanci že prej enkrat izropati. Po neuspelem vlamu pri Markoviču je poskusila ista družba vlomil-

ske srečo pri načelniku posojilnice g. Jakobu Rojsu. Posrečil se jim je vlom v novo urejeno hišo, iz katere so odnesli posteljnino, nekaj porcelanaste posode in v kleti so popili nekaj vina.

Štiri krave so zaplenili obmejni stražniki. Tihotapci z živino so imeli zadnje dni smolo pri Apačah, ki so oddaljene od avstrijske meje komaj 10 minut. Švercarji so nameravali spraviti preko Mure v Avstrijo, kjer je živina mnogo dražja nego pri nas, štiri krave. Kljub zelo temni noči so zasačili drzneže obmejni stražniki ter orožniki. Tihotapci so pustili pri pogledu na obmejno stražo živino in se rešili s pobegom. Zaplenjene krave so bile prodane v Gornji Radgoni od obmejne straže na dražbi.

Požar v Murški Soboti. V Murški Soboti je izbruhnil v noči požar v veliki trgovini s klobuki, ki je last g. Jurija Sukiča. Poslopje je pogorelo do golih sten, blago so po večini rešili.